

РЕШЕНИЕ

№ 390

гр. Карлово, 22.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – КАРЛОВО, II-РИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на двадесет и седми ноември през две хиляди двадесет и
трета година в следния състав:

Председател: Владимир Ст. Иванов

при участието на секретаря Цветана Т. Чакърова
като разгледа докладваното от Владимир Ст. Иванов Гражданско дело №
20235320100558 по описа за 2023 година

Производството е образувано по иск с правно основание чл.26, ал.1
от ЗЗД, предявен от Д. Т. Б., ЕГН: *****, с адрес: гр. К., бул. „О.“
№** чрез ЕАД Е. И., ЕИК: *****, адрес: гр. П., ул. Б. №*, ап. **,
представявано от Е. Г. И. против „С. - К.“ АД, ЕИК: *****, със
седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ №** Б, със законен
представител С. Н. Т. - изпълнителен директор.

Ищецът твърди, че на 01.12.2022 г., сключил със „С. - К.“ АД
договор за кредит с № 909520 за сума в размер на 800,00 лева при годишен
лихвен процент по заема 36,00%, годишен процент на разходите 42,58% .

В чл.29 от договора за кредит било предвидено, че ако
кредитополучателят не предостави допълнително обезпечение, дължи на
кредитора неустойка в размер на 500,00 лева, която се заплаща заедно със
следващата погасителна вноска по кредита, съобразно уговорения
погасителен план.

Ищецът твърди, че клаузата за неустойка от договора за кредит била
нищожна и недължима на основание чл. 26, ал.1, пр.3 от ЗЗД, като
противоречаща на добрите нрави и поради това, че е сключена при

неспазване на нормите на чл. 143, ал.1 и чл.146 от ЗЗП. Неустоечната клауза била необосновано висока и се намирала в пряко противоречие с преследваната в Директива 2008/48 ЕО цел, транспонирана в ЗПК. Тя излизала извън присъщите обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции и била в противоречие с добрите нрави. Овен това процесната неустоечна клауза била нищожна, защото като неравнопоставна, не била индивидуално уговорена.

Ищецът моли съда да постанови решение, с което да прогласи нищожността на клаузата за неустойка - чл.29, от сключения между него и ответното дружество договор потребителски кредит № 909520/01.12.2022 г., като противоречаща на принципа на добрите нрави, заобикалящи материално - правните изисквания на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, накърняващи договорното равнопоставяне между страните и нарушаващи предпоставките на чл. 11, т. 9 и 10 от ЗПК относно същественото съдържание на потребителските договори за кредит. Претендира разносните по делото.

В срока по чл. 131 ГПК ответното дружество, чрез адв. Х. Н. е подал отговор на исковата молба. Излага подробни съображения за неоснователност и недоказаност на иска. Моли съда да го отхвърли и да му присъди разносните по делото. Предявява насрещен иск, с който моли да бъде осъден Д. Т. Б. да му заплати сумата от 800.00 лева - остатък от непогасената главница по Договор за потребителски кредит 909520 от 01.12.2022 г.; сумата от 24.00 лева - договорна лихва, ведно със законната лихва върху главницата за периода от депозирането на насрещната искова молба в съда - 26.05.2023 г., до окончателното изплащане на сумата. Претендира разноски.

В насрещната искова молба се твърди, че на 01.12.2022 г., „С. - К.“ АД и Д. Т. Б. сключили договор за кредит от разстояние с № 909520 за сума в размер на 800,00 лева при годишен лихвен процент по заема 36,00%, годишен процент на разходите 42,58% . Страните по договора се договорили също така, че просрочените плащания се олихвяват в лихвен процент от 10 %.

Кредитополучателят не изплатил всички дължими суми, поради което за „С. - К.“ АД бил налице правен интерес от предявяване на настоящия иск.

С отговора на исковата молба ответникът, чрез адв. Е. И. оспорва иска. Не отрича сключването на процесния договор за кредит и усвояването на сумата по кредита. Счита, че не дължи плащане, поради нищожност на

договора поради противоречие с добрите нрави /чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД/ и поради това, че е сключен при неспазване на нормите на чл. 11, т. 9 и т. 10 от ЗПК във вр. с чл. 22 от ЗПК, с произтичащите от това последици по чл. 23 от ЗПК.

В условията на евентуалност, с оглед на нищожността на Договор за кредит № 909520 от 01.12.2022 г. сключен със „С. - К.“ АД, ответникът прави изрично възражение за прихващане между главницата по кредита в размер на 800,00 лева със заплатените от него в полза на ищцовото дружество в периода от 01.12.2022г. до 24.07.2023г., без правно основание, въз основа на нищожни договорни клаузи възнаградителна лихва в размер на 48,00 лева, неустойка в размер на 216,00 лева и такса удължаване в размер на 480,00 лева, включени във всяка една от погасителните вноски – общо в размер на 744,00 лева.

Претендират се разноските по делото.

Доколкото исковата молба и насрещният иск се основават на едни и същи фактически обстоятелства, то съдът намира, че по така предявените искове може да се произнесе с едни и същи мотиви.

От събраните доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, съдът намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Няма спор по делото, че между страните е възникнало валидно правоотношение по Договор за потребителски кредит под формата на кредитна линия, предоставен от разстояние № 909520/01.12.2022 г., по който ищецът е усвоил сумата от 800.00 лева. Страните са се договорили сумата да бъде върната на една вноска, до 31.12.2022 г., при годишен лихвен процент по кредита 36,00%, годишен процент на разходите 42,58%.

Ответникът е небанкова финансова институция по смисъла на чл. 3 от ЗКИ, като дружеството има правото да отпуска кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Ищецът пък е физическо лице, което при сключване на договора е действало именно като такава, т. е. страните имат качествата на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 от ЗПК и на кредитор съгласно чл. 9, ал. 4 от ЗПК. Сключеният договор по своята правна характеристика и съдържание представлява такъв за потребителски кредит, поради което за неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон - ЗПК.

Видно от договора за кредит разстояние № 909520/01.12.2022 г., в

чл. 1, т.11 е уговорено задължение за потребителя да представи обезпечение в предвидените в чл.19 видове, а съгласно чл.29, ал.1, при неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение потребителят дължи неустойка в размер на 0.9 % от усвоената сума за всеки ден, в който не е предоставено обезпечение. В погасителния план към договора е посочена и нейната легова равностойност - 240.00 лева /а не 500 лева, както се твърди в исковата молба/.

Ищецът е посочил като основание за недействителност на клаузата за неустойка противоречие със закона и накърняване на добрите нрави.

Критериите дали е налице нищожност на неустойка, поради накърняване на добрите нрави, се съдържат в ТР № 1 от 15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС, а именно - такава е неустойка, която е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Преценката за нищожност се извършва в зависимост от специфичните за всеки конкретен случай факти и обстоятелства, при съобразяване на примерно посочени критерии, като естеството и размер на обезпеченото с неустойката задължение, обезпечение на поетото задължение с други, различни от неустойката правни способи, вида на самата уговорена неустойка и на неизпълнението, за което е предвидена, съотношението между размера на неустойката и очакваните за кредитора вреди от неизпълнението. В този смисъл решение № 107/25.06.2010 г. на ВКС по т. д. № 818/2009 г., II т. о./.

Така, както е уговорена, неустойката е предназначена да санкционира заемателя за виновното неспазване на договорното задължение за предоставяне на обезпечение. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на договора за паричен заем, съобразно договора и общите условия. Съдът намира, че въведените в договора изисквания за вида обезпечение и срока за представянето му създават значителни затруднения на длъжника при изпълнението му до степен, то изцяло да се възпрепятства. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди за кредитора, който би следвало да прецени възможностите на заемодателя да предостави обезпечение и риска по предоставянето на заем към датата на сключването на договора с оглед на индивидуалното договаряне на договорните условия. Макар и да е уговорена като санкционна, доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, в разглеждания случай неустойката води до скрито оскъпяване

на кредита. Неустойката по съществото си е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемодателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорената неустоечна клауза е да доведе до неоснователно обогатяване на заемодателя за сметка на заемополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума, поради което същата излиза извън присъщата ѝ обезпечителна функция и се явява нищожна, поради противоречие с добрите нрави.

Тъй като противоречието между клаузата за неустойка и добрите нрави е налице още при сключването на договора, то следва извод, че в конкретния случай не е налице валидно неустоечно съглашение и съобразно разпоредбата на чл.26, ал.1 във вр. с ал.4 ЗЗД, в тази си част договорът изобщо не е породил правно действие, а нищожността на тази клауза е пречка за възникване на задължението за неустойка по чл. 29, ал. 1 от договора.

От събраните писмени доказателства и заключението по ССЧЕ, което се кредитира изцяло като компетентно изготвено, съдът намира за доказано, че Д. Б. не е извършил плащания по договора. Вещото лице е установило, че понастоящем кредитополучателят дължи следните суми по договор за кредит № 909520/01.12.2022 г.: 800.00 лева - главница и 24.00 лева - договорна лихва.

Съобразно предявените насрещни искове и отправените от възражения срещу тях, съдът намира, че от значение за формиране на извод относно дължимостта на претендираните от „С. - К.“ АД суми е преценката за съответствие на договора за кредит с разпоредбите на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т.20 и ал.2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 от ЗПК.

Съобразно разпоредбите на ЗПК, годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Тоест, в посочената величина, следва по ясен и разбираем за потребителя начин да са инкорпорирани всички разходи, които ще стори и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. В случая в договора за кредит е посочен размер на ГПР от 42,58 % без ясно да е разписана методика на формирането му - кои компоненти участват. Следователно не е ясно какво се включва в общите разходи за потребителя, настоящи или

бъдещи, доколкото е предвидена дължимост и на неустойка. От заключението на СчСЕ е видно, че в ГПР участва само възнаградителната лихва, а при включване на неустойката същият значително ще надхвърли формално посочения размер от 42,58 %. По този начин се нарушават на разпоредбите на ЗПК, след като кредиторът, при формиране цената на предоставения от него финансов ресурс, задава допълнителни компоненти, които го оскъпяват, без обаче да ги представя по разбираем за потребителя начин. Посоченият в договора годишен процент на разходите не съответства на действителния такъв, определен съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗПК и изразяващ общите разходи по кредита. Налага се изводът, че в договора за кредит е налице неточно посочване на ГПР, в резултат на което потребителят е въведен в заблуждение относно действителната му цена, което следва да се окачестви като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/EО. Посочването в договора за кредит на годишен процент на разходите, различен от действителния, противоречи на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, което съгласно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК води до неговата недействителност.

Съдът намира, че този пропуск сам по себе си е достатъчен, за да се приеме, че договорът е недействителен, на основание чл. 22 ЗПК.

В допълнение следва да се изложи, че не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, тъй като не са упоменати условията за прилагането на лихвения процент; индекс или референтен лихвен процент; не е регламентиран и размерът на „печалбата на кредитора” /възнаградителна лихва/, като не е посочено каква част от месечната погасителна вноска представлява главница и каква - лихва. Не е ясно по какъв начин е определен размерът на общата дължима сума и какви вземания се включват в нея. Във връзка с условията за прилагане на лихвения процент - липсва уточнение за базата, върху която се начислява същият - дали върху целия размер на кредита или върху остатъчната главница. Следователно, не е ясно как е разпределян лихвеният процент във времето, а оттам - и как е формирана възнаградителната лихва. Без значение дали лихвеният процент е фиксиран или променлив, в договора трябва да са посочени условията /начините/ за прилагането му. Това изискване не е изпълнено, при което не може да се направи проверка при какви условия е приложен и дали отговаря на упоменатия от кредитора фиксиран размер от 36 %. Ето защо съдът приема, че е налице нарушение и на императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 9

ЗПК.

С оглед изложеното съдът намира, че предявеният иск за недействителност на клаузата за неустойка, предвидена в чл.29, ал.1 от договор за кредит от разстояние № 909520/01.12.2022 г., поради противоречие със закона и накърняване на добрите нрави, е основателен и следва да бъде уважен. Възраженията за недействителност на целия договор също са основателни /без обаче да е заявено изрично искане за обявяване на договора за недействителен/.

Съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи, каквато се явява начислената за неустойка.

В случая заемодателят е отчел като неплатена цялата главницата от 800 лева и я претендира в пълния ѝ размер, ведно с договорната лихва от 24 лева. Падежът на единствената уговорена между страните вноска е 31.12.2022 г., тоест задължението на кредитополучателя, е изискуемо. При това положение насрещният иск с правно основание чл.79 ЗЗД се явява доказан и основателен досежно претенцията за главница, а претенцията за лихви по чл.86 ЗЗД следва да се отхвърли на осн. чл.23 ЗПК.

Възражението за прихващане на главницата с платените от Д. Б. суми следва да се отхвърли, тъй като последният не е извършвал плащания по договора.

По разноските:

На основание чл.78, ал.1 ГПК Д. Т. Б. се полагат разноски за уважения иск по чл.26, ал.1 ЗЗД - 50.00 лева за заплатена държавна такса и 200.00 лева за възнаграждение на вещото лице по ССЧЕ или общо 250.00 лева.

Съгласно чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., на която се позовава пълномощникът на ищеца, адвокатът може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на материално затруднени лица. В договора за правна защита е отразено, че същата се предоставя безплатно. Съгласно чл.38, ал. 2 ЗАдв., в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът има право на адвокатско възнаграждение. Този размер, съгласно чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения възлиза на 1000.00 лева, за осъществено процесуално представителство от ЕАД Е. И., представлявано от адв. Е. И..

Следва да се има предвид, че искът е неоценяем и възнаграждението на пълномощника не попада в хипотезата на чл.7, ал.1, т.1 от Наредбата. Съгласно задължителната съдебна практика на ВКС /Определение №449 от 29.07.2015 г. по т.д. №1596/2015 г. на ВКС, I ТО, Решение №76 от 15.07.2015 г. по т.д. №888/2015 г. на ВКС, I ТО, Решение №72 от 02.08.2016 г. по т.д. №585/2015 г. на ВКС, II ТО и др./, когато съдържанието на договорната клауза, чиято нищожност се претендира, не касае основанието на вземането /престацията/ и длъжникът не отрича наличието на действително правно основание за претенцията на кредитора, а единствено реда и начина за определяне на вземането му или други уреждащи правоотношението елементи, част от несъщественото съдържание на договора, искът за прогласяване нищожността на тази клауза следва да се счита неоценяем. Касае се за хипотези, в които от преценката за действителността на атакуваната договорна клауза, за кредитора не се заличава възможността да претендира вземането си от длъжника. Тоест при оспорване на отделни клаузи, когато договорът би могъл да се прилага между страните и без обявените за нищожни клаузи (и искане на обявяване на нищожност на целия договор не е предявено), искът е неоценяем. С оглед диспозитивното начало в процеса и доколкото адв. И. претендира адвокатско възнаграждение в размер по-нисък от минималния - 400.00 лева, съдът следва да го присъди така, както е поискано.

Насрещният иск по чл.79, ал.1, вр. с чл.86, ал.1 СК е частично уважен, поради което на „С. - К.“ АД следва да се присъдят разноски съразмерно с уважената част от иска. Дружеството претендира разноски по този иск в размер на общо 1554.00 лева, от които адвокатско възнаграждение за адв. Хр. Н. в размер на 800.00 лева - по 400 лева за всеки от двата насрещни иска. Така общият размер на разноските на „С. - К.“ АД по насрещния иск възлизат на 1154.00 лева, от които на осн. чл.78, ал.1 следва да се присъдят 1120,39 лева. По компенсация Д. Б. следва да заплати на „С. - К.“ АД сумата от 870,39 лева.

На осн. чл.78, ал.3, с оглед цената на насрещния иск, в полза на адв. Е. И. следва да се присъдят разноски за процесуално представителство по чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАДв съразмерно с отхвърлената част от иска или 11.65 лева от общо полагащи се 400 лева съгл. чл.7, ал.2, т.1 от Наредба №1/2004 г.

Мотивиран от изложеното съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА за НИЩОЖНА основание чл.26, ал.1, от ЗЗД клаузата за неустойка на чл.29 от Договор потребителски кредит № 909520/01.12.2022 г., сключен между Д. Т. Б., ЕГН: *****, с адрес: гр. К., бул. „О.“ №** и „С. - К.“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ № ***, представлявано от Изпълнителния директор С. Т., като противоречаща на Закона за потребителския кредит и накърняваща добрите нрави.

ОСЪЖДА Д. Т. Б., ЕГН: *****, с адрес: гр. К., бул. „О.“ №** да заплати на „С. - К.“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ № ***, представлявано от Изпълнителния директор С. Т. сумата от 800.00 лева - непогасена главница по Договор потребителски кредит № 909520/01.12.2022 г., КАТО за сумата от 24.00 лева - договорна лихва, ведно със законната лихва върху главницата за периода от депозирането на насрещната искова молба в съда - 26.05.2023 г., до окончателното плащане, ОТХВЪРЛЯ НАСРЕЩНИЯ ИСК като НЕОСНОВАТЕЛЕН и НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА Д. Т. Б., ЕГН: *****, с адрес: гр. К., бул. „О.“ №** да заплати на „С. - К.“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ № ***, представлявано от

Изпълнителния директор С. Т. сумата от 870,39 лева - деловодни разноси по компенсация.

ОСЪЖДА „С. - К.“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр. Ш., пл. „О.“ № ***, представлявано от Изпълнителния директор С. Т. да заплати на ЕАД Е. И., ЕИК: *****, адрес: гр. П., ул. Б. №*, ап. **, представлявано от адв. Е. Г. И., сумата от общо 411.65 лева - адвокатско възнаграждение, на основание чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата, от които 400.00 лева за процесуално представителство по първоначалния иск и 11.65 лева по насрещния иск.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред О. с. П. в

ЦЧ

Съдия при Районен съд – Карлово: _____